

1a edició, octubre 2009

La present edició ha sigut traduïda amb una ajuda de la Conselleria d'Educació de la Generalitat Valenciana.

Esta obra ha sido publicada con una subvención de la Dirección General del Libro, Archivos y Bibliotecas del Ministerio de Cultura para su préstamo público en Bibliotecas Públicas, de acuerdo con lo previsto en el artículo 37.2 de la Ley de Propiedad Intelectual.

© Del text, 2009

Jordi Sierra i Fabra

© De la traducció, 2009

Maria Quiles Ruiz

© D'aquesta edició, 2009

Perifèric Edicions

C. Sèquia de Montcada, 13

46470 Catarroja (València)

Tel: 609 426 131

Fax: 961 270 038

e-mail: periferic@periferic.es

www.periferic.es

Disseny col·lecció: El gos pigall, SL

Fotografia portada: Nacho Calonge

Maquetació: José María de Gracia Bonache

Impressió: Guada Impressors

ISBN: 978-84-92435-25-8

Dipòsit Legal: V-3495-2009

Cap part d'aquesta publicació no pot ser reproduïda, emmagatzemada o transmesa, de cap manera ni per cap mitjà, sense l'autorització prèvia i escrita de l'editor, tret de les citacions en revistes, diaris o llibres si se n'esmenta la procedència.

Material sensible

Contes cruels

Jordi Sierra i Fabra

perifèric
edicions

La nena de Bogotà

La nena és molt bonica, menuda, fràgil, i d'ella sorprenen dues coses: el cabell ros, que orla els seus trets indígenes, i la lleugera vestimenta que contrasta amb el fred de la ciutat, perquè si bé tota Colòmbia és càlida, a Bogotà, a dos mil sis-cents metres sobre el nivell del mar, la temperatura sempre és molt més baixa.

Ja ho diu el lema de la capital: “Bogotà, 2.600 metres més prop dels estels”.

L'home, europeu, civilitzat, es para a un semàfor. El riu de cotxes comença la marxa de nou. Sap que la nena s'acostarà i, de fet, ho fa, després de demanar almoïna, que no ha arribat, a altres urbanites aïllats en la reserva artificial situada en mig de l'avinguda. Al davant, a la part alta de la muntanya, el santuari de Monserrate. A la dreta, l'edifici espigat de la torre Colpatria, el més alt de Bogotà, que té un observatori situat a l'última planta. A l'esquerra, el planetari Distrital i la plaça de bous de Santa Maria, i els plàcids jardins d'aquesta.

—Senyor, em dóna alguns pesos?

Deuria d'estar a l'escola. Deuria d'anar més abrigada.

Deuria de gaudir de tots els *deuria* del món. Però això ara no era important. Ella és al seu costat. I li demana uns quants pesos.

L'home, europeu, civilitzat, es porta la mà a la butxaca. Trau totes les monedes. Però encara no li les dóna.

Perquè l'home és escriptor, curiós.

—Quina és la teua història? –li pregunta.

—La meua història, senyor? –té una veu preciosa, pura, com la de qualsevol nena de la seua edat.

Set, potser vuit anys.

O en deuen ser nou i enganya la seua menudesa?

—Què fas al carrer demanant almoïna? –hi insisteix ell.

—Necessitem menjar, senyor –diu ella amb tanta obvietat que...

—Qui? Els teus pares i els teus germans?

—Visc amb els meus avis, senyor, allà –i assenyala la llunyania, on retallen les barraques a la muntanyola—. No tinc pares. Jo vivia al camp, a una terra preciosa, però un dia arribaren les FARC i mataren el meu papà. Després arribaren els *paras* i mataren la mamà. Així doncs, vaig haver de venir aquí, amb ells –s'estremeix—. Encara que aquí fa molt de fred, sap senyor? M'agradaria tornar al meu poble.

La seua explicació ha durat deu segons. Ni un més. Una vida i l'horror d'aquesta resumits en deu segons de naturalitat pacient. L'home, europeu, civilitzat se sent desposseït d'energia. Una mà invisible li l'ha llevada d'un colp. Alça el cap i mira l'illa perduda en mig de les dues calçades inundades de cotxes. El santuari de Montserrat al davant i la torre Colpatria a un costat. La gent que espera el canvi del semàfor hi roman aliena. Solament hi són ell i la nena.

La nena rossa, d'intensos ulls foscos, cos menut i rostre indígena, veu plena de cadències, tremola de fred i espera.

Quan es tarda en creuar un carrer a Bogotà? A tota Colòmbia?

L'home que va eixir d'una vorera no serà el mateix que arribarà a l'altra.

Les monedes arriben a la mà de la nena, que somriu agraïda.

L'home, europeu, civilitzat, també trau un bitllet de dos mil pesos i un altre, i un tercer. Són els més menuts que porta al damunt. Gairebé un parell de dòlars. Una misèria per a ell. Molt, potser, per a ella.

Quant val una redempció?

—Gràcies, senyor.

Sí, és bonica, i més quan somriu. A pesar del fred i dels fantasmes que s'amuntegaven a la seua memòria viva.

El semàfor canvia a verd. La vida paralitzada en l'illa es reactiva mentre la de la calçada es deté. L'home dóna un primer pas per a continuar el seu camí. Voltarà el cap una vegada, per veure el somriure de la nena i la seua mà que diu adéu. I el tornarà una segona vegada, quan arribe a l'altra vorera, per veure com la nena, que tremola de fred, s'enfronta als nous caminants que, un a un, li neguen aquelles monedes.

Bogotà, Colòmbia, 2001

La nina de Zimbabwe

Cau la tarda sobre el petit poblat i mentre la terra res-seca, la primera frescor de la nit aguaita en la treva que la portarà fins a una nova albada carregada de tòrrides sensacions, Ngabe ix de la seua cabanya silenciosament i s'allunya uns quants passos en direcció al partió protector que la separa del món exterior. La frontera, formada per branques entrelaçades com si foren un mur defensiu, també tanca els animals, que encara no han sigut portats fins al recinte, de manera que ara la calma domina l'espai de la seua vida habitual. Una calma dolça i plàcida que res no pot pertorbar.

No res perquè allà tot és constant, monòton i repetit. Dia a dia.

Amb el sol declinant a la seua esquerra, Ngabe projecta la seua ombra allargada sobre la terra ennegrida i blana, xafada constantment pels animals. Els seus peus descalços s'afonen en el fang, com si flotaren, i la sensació és agradable. Tot i que dura poc. Tan bon punt ix del poblat, la terra torna a agafar un accent entre groguenc i rogenic, i els seus peus es mouen més de pressa.

El grup d'arbres, "el bosc", "el seu bosc", està a menys de cinquanta passos. Ngabe s'hi dirigeix. Quan era més menuda, els arbres li semblaven tan i tan alts que tocaven el cel amb les branques. Ara, però, els comença a veure d'una altra manera. Els arbres no són més que arbres, mentre que ella ja està a punt de complir deu anys. Deu. La seua gran primavera ja s'ha anunciat.

Els arbres seguiran sent arbres, però ella serà una dona.

Somriurà a Ka'odong, que ja la mira amb uns altres ulls.

—És bonic viure, veritat, Mambé?

Mambé és la seua nina. És vella, està trencada, però és el seu joguet preferit, i no perquè siga l'únic. Fa temps va tindre una altra joguina i ella va seguir preferint Mambé, perquè és la seua germana menuda, la seua filla, el seu tot. Ngabe no recorda l'existència sense Mambé. Sempre ha estat al seu costat, sempre han jugat juntes.

Mambé és perfecta, perquè fa i compleix cegament i fidel el que ella diu.

L'arbre preferit de Ngabe és el tercer, que estén les branques frondoses perquè formen un cercle enorme als peus. I les arrels encara ho fan més, retortes igual que sarments a ras de terra. Durant anys, els nens i les nenes del poblat hi han pujat pel tronc, han jugat al seu voltant o s'han assegut en aquelles arrels, per cantar i contar-se històries sorgides de les velles llegendes. Durant anys.

Ngabe busca una branqueta abans de seure al forat més còmode. La troba a un parell de metres d'on és ella. Després ocupa el forat. El seu coset encaixa a la perfecció en l'estretor, amb una arrel de superfície roma a causa del fregament a cada costat, igual que si estiguera a un tron. Deixa Mambé a terra, al seu davant, i l'observa.

La nina ha jugat a tots els jocs i ha participat de totes les seues aventures. Potser per això estiga tan i tan vella. No té cabell al cap. No té cap roba que la cobrisca. No té el braç dret, ni l'ull esquerre. Resisteix perquè la cuida al màxim. Però no es queixa, manté el mateix somriure etern amb què va ser creada. És com el món al voltant del poblat: no canvia.

O sí.

—Ha arribat el dia, Mambé —diu Ngabe.

Silenci.

—No et farà mal, de veres. Bé, al principi sí, però passa molt ràpid. M'ho va dir Nayaga. I tu saps que Nayaga és molt porgueta i que plora per res, i que tothom riu d'ella per això.

Silenci.

—Hauries de sentir-te feliç.

No li diu a Mambé que la seua germana Nayaga va cridar una i una altra vegada quan li ho van fer, amb tanta força i desesperació que es va desmaiar. No li diu que Sa'ya ha mort d'una infecció fa a penes tres llunes plenes. No li diu que el preu de la maduresa és la pèrdua la l'última innocència. Però Mambé no té per què saber-ho tot.

—Aniré amb cura, no et preocupes.

Al cap i a la fi, deu ser bo. Totes les dones de la tribu han passat per aquest moment. Tota la seua família: l'àvia, la mare i les germanes grans. I ara Mambé. És que potser els xicots no laceren el seu cos amb ganivets i foc? És que potser no s'ha de matar el lleó per posar a prova el valor? És que potser no és el patiment la porta de totes les forces?

—Preparada?

Més silenci.

—Vols que t'ho faça la vella M'bu?

La vella M'bu és temible. Fa por. Té mil anys. Quan ix de la seua cabanya amb l'escamot que conté els seus utensilis, tothom sap que dins d'uns minuts s'escoltaran els crits d'una d'elles. Morirà una xiqueta. Naixerà una dona. Però els crits són amargs.

Ngabe agafa amb la mà dreta el tros de branca que ha recollit de terra, s'inclina sobre Mambé i amb l'esquerra fa com si li separara les cames. De sobte ja no està sola. Invisibles, l'ajuden Baba, Koa i An'an. La primera sosté el cap de Mambé, la segona els braços, la tercera les cames.

Ngabe apropa el palet a l'entrecreix de la seua nina. Ja no és una cosa llisa i roma, de plàstic de color carn. Ara ella té sexe. Ara ella és com la mateixa Ngabe, posseeix un biaix vertical que pot obrir-se i mostrar uns llavis foscos i terns, carnosos i humits. Ara ella està viva.

—Que no cride —diu per darrera vegada.

I amb el palet fingeix que talla a Mambé aquella vulva suau, com la seua pròpia, aquella que, de tant en tant, es toca amb les mans perquè li agrada el seu contacte i el formigueig. No solament la talla. Raspa el contorn amb una precisió metòdica, esbiaixa els llavis imaginaris fins que no hi ha cap tret de l'existència anterior d'aquests.

—Molt bé, així, molt bé —felicita Mambé—. Sabia que series valenta. Ja quasi està.

Deixa el palet, la daga fictícia, potser la fulleta d'afaitar imaginària. Tot ha sigut molt ràpid. Seca la sang amb un drap brut i, utilitzant ara les dues mans, enfila la no menys imaginària agulla de cosir amb una certesa molt precisa.

—T'ho cosiré ràpid, molt ràpid. Però no t'has de moure, Mambé. I d'ací a uns dies tornaràs a córrer i cantar, jugar i riure.

Mambé no moriria.

D'això, se n'encarregaria ella.

Ngabe cus el sexe de la seua nina. Puntada. Puntada. Puntada. Ho fa a poc a poc. El fil uneix els llavis vaginals. Deixa un lloc per a orinar. Ja està fet. No té totes les respostes, però no les necessita. Com a mínim de moment.

La llei es compleix.

Acaba el joc. L'arbre no es mou. La tarda declina més i més. Baba, Koa i An'an desapareixen. Mambé està bé. Mambé ja no serà una nena. Ella ja ha donat el gran pas. Ngabe somriu.

Hi ha tants jocs encara.

—Veritat que estàs millor?

Se sent una veu silenciosa de la seua nina que li diu: sí.

—Ara t'estaràs uns dies sense moure per deixar que la ferida cicatritze. Jo et cuidaré. Saps que la tradició ha d'acomplir-se. Per què volem nosaltres aquesta part inútil? S'ha d'arrancar abans.

Mai no s'ho ha preguntat, abans de què?

No hi ha preguntes per a allò evident.

L'àvia, la mare, les germanes, totes les xiquetes del poblat durant els dies del gran salt...

Ngabe es recolza en l'arbre. Tanca els ulls per un moment. No són més que uns quants segons. A la llunyania, una veu coneguda trenca l'aire amb la peremptorietat de la seua crida.

—Ngabe!

Torna a obrir els ulls. La criden. I és la seua mare. I no admet moltes demores ni dissimulacions. Després de donar a llum nou fills i filles, set dels quals estan vius i solament dos morts, sembla que ha oblidat els riures i ha perdut les carícies. La seua mare és ara un ser carregat d'urgències. Si la crida deu ser per alguna cosa: anar a per

aigua, cuidar la seua germana o el seu germans menuts, cuinar, netejar... sempre hi ha alguna cosa per fer.

Ngabe s'alça, agafa la seua nina i comença a córrer.

Corre, corre, corre cap al poblat, primer sobre la terra groga i roja, després sobre el fangar dels animals. Corre i corre mentre algunes cares la miren des de les cabanyes. Cares conegudes. Cares greus que ara no la saluden, tot i que ella ni tan sols se n'adona. Corre i corre perquè sa mare la crida i perquè és el seu deure, la seua obligació.

Corre amb Mambé oscil·lant sota la seua mà.

Ja curada.

Demà hi haurà altres jocs, el mateix sol i la mateixa terra, i la seua nina serà el que ella desitge que siga. Demà no res haurà canviat. La vida és agradable, la vida és preciosa. Demà tornarà a despertar esperant una cançó, un somriure, l'aire amb què s'empeny.

Haurà passat un dia més, i això és tot.

—Ngabe!

Arriba a la seua cabanya. Creua la porta. Es para justament després de donar el següent pas, a l'entrada.

I comprèn que no sempre un dia és un dia més.

Avui no haurà sigut un dia qualsevol.

Allí està la vella M'bu, esperant. I els seus utensilis: la fulleta, l'agulla i el fil, esperant. I totes les dones: l'àvia, la mare, les germanes grans, esperant.

Ja és una dona. Millor dit, començarà a ser-ho.

Podrà somriure Ka'odong. Podrà tenir altre jocs. Podrà...

Potser siga cert que no fa molt de mal i que la mort solament s'emporta a les nenes que ja estan malaltes, encara que elles no ho sàpiguen.

Zimbabwe, 1998